

Silné NATO skrze silnou Evropu: Vesmír a lasery jako možný český příspěvek

Petr Boháček, Jakub Kufčák

Shrnutí

- Severoatlantická aliance **čelí dvěma dlouhodobým výzvám**. Její jednotu oslabuje vnitřní **hodnotový rozkol** mezi dvěma stranami Atlantiku akcelerovaný kroky a výroky prezidenta Trumpa. Kvůli snižující se technologické nadřazenosti, neefektivní vojenské mobilitě a trvající nerovnováze mezi vojenskými schopnostmi evropských členů NATO a USA také **slábne věrohodnost politiky odstrašení**.
- Odolnost transatlantických vztahů by **posílilo zintenzivnění spolupráce EU-NATO**. Mělo by se jednat primárně o **zlepšení vojenské mobility a o budování evropských vojenských schopností**. Ty by pak měly vycházet ze **silné evropské průmyslové a technologické základny**.
- Problém představuje rozvíjející se ruská dovednost zamezení přístupu (A2AD), které NATO není schopné dostatečně čelit. Věrohodné odstrašení Ruska bude do budoucna možné pomocí **rozvoje kosmických aktivit a laserových schopností**.
- V České republice dnes neexistuje politická vůle navýšit obranné výdaje a vojenské schopnosti na slibovanou úroveň, a to navzdory tomu, že Česko ekonomicky roste a bezpečnostní prostředí zůstává nadále nepříznivé. ČR by tak **měla hledat způsob, jak přispět k řešení problémů NATO rozvíjením civilních schopností s vojenským využitím relevantním pro Alianci**.
- **Posílení českého příspěvku ke kapacitám NATO by mělo být postaveno na kosmických aktivitách a unikátních laserových schopnostech**, protože k oběma má ČR skvělé předpoklady. Ty mohou **posílit odstrašení Ruska** ze strany NATO a zároveň **stimulovat ekonomický, vědecký a inovativní rozvoj ČR**.

Červencový bruselský summit NATO sice byl summitem formálně završujícím úspěšnou adaptaci Aliance nastartovanou po ruské anexi Krymu na summitu NATO ve Walesu v roce 2014,¹ na horizontu se ale rýsují nové dlouhodobé výzvy. Severoatlantická aliance se od konce studené války těší výrazné převaze nad svými soupeři, jejímž zdrojem je mimo jiné soulad národních zájmů USA se zájmy jejich evropských spojenců a ekonomická a technologická dominance. Oba tyto zdroje převahy NATO se nyní dostávají pod značný tlak.

Dlouhodobě se rýsující hodnotový rozkol v transatlantických vztazích se v roce 2018 dočkal své další eskalace. Donald Trump se přiklonil k unilateralismu, jenž ve svém důsledku směřuje proti světovému uspořádání, které samotné Spojené státy vystavěly po druhé světové válce. Tyto kroky dodaly státům Evropské unie silný vnější impuls k posílení obranné spolupráce a technologické kapacity obranného průmyslu s cílem vytvořit evropskou strategickou autonomii. USA dlouhodobě podporují rozvoj chybějících evropských vojenských schopností, nicméně nynější trend konsolidace evropského zbrojního průmyslu s finanční podporou z rozpočtu EU je Washingtonem vnímán primárně prizmatem úbytku zbrojních zakázek. Soupeření amerického a evropského zbrojního průmyslu

¹ Podrobněji např. zde: Strukturální adaptace NATO ve stínu bruselského minisummitu a Česko jako „částečný“ spojenec. AMO, 7. 9. 2017, https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2017/09/AMO_strukturalni-adaptace-NATO-ve-stinu-bruselskeho-minisummitu-a-Cesko-jako-castecny-spojenec_.pdf.

prohlubuje technologickou nerovnováhu mezi oběma břehy Atlantiku² a ve svém důsledku oslabuje NATO. Závažnost oslabení umocňuje nárůst schopností jak Ruska, strategického rivala NATO v Evropě, tak Číny, strategického rivala USA v Asii.

K utužení transatlantických vztahů, obnovení technologické síly Aliance a její schopnosti odstrašit soupeře by nejvíce přispělo soustředění se na dvě oblasti. První je zlepšování vojenské mobility, které by umožnilo přesun větších bojových uskupení napříč evropským kontinentem a v krátkodobém horizontu demonstrovalo možnost efektivní spolupráce mezi NATO a EU. Při dalším rozvoji regionálních ruských schopností pro odepření přístupu (A2/AD) ale nebude zlepšení vojenské mobility stačit k zajištění odstrašení. Druhou oblastí, na kterou by se NATO mělo soustředit, by tak mělo být využití vojenských inovací plynoucích z kosmických a laserových technologií a nastavení adekvátního rovného vztahu mezi zbrojařskými průmysly EU a USA. **Česká republika může napomoci posílení transatlantických vztahů a odstrašení soupeřů NATO tím, že využije potenciál laserového centra ELI Beams v Dolních Břežanech a že propojí satelitní technologie s vojenskou mobilitou.** Pro ČR, která i přes dramatické zhoršení bezpečnostní situace a ekonomický růst postrádá vůli navýšit obranný rozpočet na požadovaná 2 % HDP, je to příležitost, jak být přínosným spojencem.

Hodnotový rozkol v transatlantických vztazích

V prosinci 2017 vydala Trumpova administrativa novou Národní bezpečnostní strategii (NSS).³ Heslo „America First“ a nejasné výroky o mezinárodní politice z úst Donalda Trumpa jsou v ní přeformulovány do nové verze americké neokonzervativní zahraniční politiky. Ta se odklání od boje s terorismem a obrací pozornost na soupeření s geopolitickými vyzyvateli USA. Strategii lze vnímat jako vítězství tradičních republikánů v Trumpově okruhu nad radikály kolem Sebastiana Gorky, Steva Bannona a Steva Millera. K nynějšímu vyostření transatlantických vztahů pak došlo v souvislosti s příchodem Mikea Pompea a Johna Boltona na posty v rámci americké administrativy. Znatelný posun v zahraniční politice USA směrem k izolacionismu vedl ke sporu s evropskými spojenci kvůli americkému odstoupení od íránské jaderné dohody a zavádění cel na dovoz kovů z EU.

Pro Evropskou unii založenou na multilateralismu, diplomacii, spolupráci a soft power je návrat do světa fungujícího na unilateralismu nepřijatelný. Neúspěch několika diplomatických ofenzív klíčových evropských státníků zatím také ukázal, že ovlivnění americké politiky bude vyžadovat vyšší míru evropské jednoty, než se původně mohlo zdát. Přitom americká snaha jednat spíše s jednotlivými evropskými zeměmi než s EU jako takovou komplikuje formování evropského konsenzu. Některé, zejména středo- a východoevropské členské státy EU navíc nahlíží na bilateralizaci vztahů s USA jako na příležitost zaujmout americké partnery. To ukazují například některé chápavé postoje k americké politice vůči Íránu nebo Izraeli.⁴

² Sylvie Matelly, Christian Mölling, and Trevor Taylor. “The Future of Transatlantic Strategic Superiority” GMFUS, 27. 4. 2018, <http://www.gmfus.org/publications/future-transatlantic-strategic-superiority>.

³ United States. “The national security strategy of the United States of America”. 18. 12. 2017, <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>

⁴ Ze strany Polska či Rumunska se objevily snahy zmírnit tvrdý postoj EU k odchodu USA od Íránské dohody, zatímco Česká republika i Rumunsko několikrát naznačily plány na přesun svých ambasád v Izraeli do Jeruzaléma. Viz: Turcanu, Mihai. Poland asks EU to be flexible on US withdrawal from Iranian deal. 25. 8. 2018. European Security Journal, <https://www.esjnews.com/poland-iran-nuclear-deal>;

Stropnický: Přesun ambasády nesmíme uspěchat, reakce v Gaze je prudká. iDnes.cz, 16. 5. 2018, <https://zpravy.idnes.cz/stropnicky-izrael-ambasada-jeruzalem-velvyslanectvi-presun-ptp->

Politika prezidenta Trumpa se tak stala jedním z katalyzátorů dlouho hibernujících ambic na budování evropské strategické autonomie. Ty pokračují již od období malého zájmu o Evropu za Obamovy administrativy a ruská anexe Krymu a Brexit jim dodaly potřebnou podporu dosud váhajících členských států EU.

Soupeření obranných průmyslů EU a USA

Důležitou součástí snah o vybudování evropské strategické autonomie a vylepšení technologické kapacity evropského obranného průmyslu se stal Evropský obranný fond (EDF). První spor o něj se mezi EU a USA objevil na začátku roku 2018, kdy se ukázalo, že participace třetích zemí mimo EU nebude možná. Téma se tak dostalo do hledáčku nové americké administrativy. Jednou z výhod transatlantických vztahů pro USA jsou totiž právě příležitosti pro americký obranný průmysl ohrožené vznikem EDF. Ministeriádě NATO v únoru 2018 tak předcházela série vyjádření americké diplomacie zpochybňující synergii mezi EU a NATO.⁵

Samotné Spojené státy však přitom uplatňují politiku offsetů (kompenzačních programů doprovázejících zbrojní zakázky), která není žádným způsobem otevřená třetím zemím, a to ani členům NATO. Přenos vojenských technologií není možný ani v případě akvizice americké firmy evropskou, na rozdíl od situace při nákupu evropské firmy americkou.⁶ Výsledkem je tak nerovný přenos technologií mezi USA a EU. Ani při nákupu americké techniky evropskými zeměmi nemohou být technologie plně využity kvůli značným licenčním a operačním omezením jejich využití, a to zejména u těch nejnovějších technologií. Pro některé evropské země, například Polsko či Rumunsko, nicméně nákup amerických zbrojních systémů představuje nástroj k zajištění náklonnosti americké administrativy, bezpečnostních garancí, ale také offsetů. Ty jsou přitom jinak v rámci EU zakázány. To komplikuje přijetí jednotné industriální politiky EU, která by mohla systematicky rozvíjet evropský obranný průmysl, jenž by byl základnou pro evropskou strategickou autonomii.

Výsledkem této situace je, že se technologické nůžky mezi USA a evropskými spojenci rozevírají. Evropa v oblasti vývoje technologií začíná značně zaostávat oproti asijským a americkým konkurentům⁷ a technologický dluh evropských armád je odhadován na 120 až 140 miliard dolarů.⁸ Rozdílná technologická úroveň mezi Evropou a USA snižuje alianční interoperabilitu a brání spolupráci na adekvátní technologické úrovni v operacích. Některé východoevropské země navíc stále disponují sovětskými zbrojními platformami. Výsledkem je, v lepším případě, prohlubující se závislost na amerických technologiích. V horším případě pak hledání například asijských alternativ, které s sebou mohou nést vážná

/domaci.aspx?c=A180516_095722_domaci_jj;

Turcanu, Mihai. Romania's President asks PM to resign over Israel embassy row. *European Security Journal*, 27. 4. 2018, <https://www.esjnews.com/romania-israel-embassy-row>.

⁵ Petr Boháček, "EU-NATO Tensions Point to Transatlantic Troubles", 19. 2. 2018, <https://www.esjnews.com/eu-nato-tensions-transatlantic-troubles>

⁶ Belin, Jean, Keith Hartley, Sophie Lefeez, Hilmar Linnenkamp, Martin Lundmark, Helene Masson, Jean-Pierre Maulny, and Alessandro R. Ungaro. "Defence Industrial Links Between Eu and Us," ARES, září 2017.

⁷ Výdaje na výzkum a vývoj EU se sice od roku 2006 do roku 2016 navýšily z 1,76 % na 2,03 % HDP, EU zůstává ve značném závěsu za USA (2,79 %) a dokonce i za Čínou, která vynakládá 2,1 % HDP. Česká republika za zbytkem EU zaostává s výdaji kolem 1,6 %. Tento vztah se pak přelévá do registrace patentů, kterých bylo v roce 2015 38 % zaregistrováno v Číně, 20,4 % v USA a jen 5,5 % Evropskou patentovou kanceláří. *First estimates of Research & Development expenditure*, Eurostat, 1. 12. 2017; *R&D in the Czech Republic*, CzechInvest, leden 2018.

⁸ More European, More Connected and More Capable: Building the European Armed Forces of the Future. *Munich Security Conference report*, 29. 11. 2017, <https://www.securityconference.de/en/news/article/more-european-more-connected-and-more-capable-msc-presents-new-report-on-european-defense-coope/>.

bezpečnostní rizika. Američtí a evropští spojenci tak v oblasti obranného průmyslu rozhodně nejsou sehrané duo. Technologická slabost Evropy oslabuje celé NATO.

Snižující se schopnost NATO odstrašovat

K oslabování technologického primu NATO přispívá také celosvětová proliferace technologií. Rozšiřují a zdokonalují se systémy přesně naváděné munice, dosahy protiraketových obran, schopnosti zasáhnout pozemní cíle z námořních plavidel či možnosti nepřímé palby. Rostou také možnosti a dopady kybernetického, elektronického, informačního a zpravodajského boje.⁹ Všechny tyto aktivity také zvyšují závislost vedení boje na satelitní komunikaci.

Pro teritoriální obranu Evropy jsou hrozbou ruské schopnosti odepření přístupu (A2/AD) ve východní Evropě propojené se snahou snížit vzdušnou dominanci NATO. Ty zahrnují integrovanou mnohoúrovňovou protivzdušnou obranu, protipozemní námořní raketové systémy, balistické rakety, integrované systémy velení a ISR (Intelligence, Surveillance and Reconnaissance; zpravodajství, sledování a průzkum).¹⁰ Schopnosti A2/AD jsou pro Spojené státy výzvou také například v oblasti Jihočínského moře ze strany Číny. Tam ale nepředstavují hrozbu kompletního zamezení přístupu do celé oblasti.¹¹

Situace v Evropě je jiná. Ruské schopnosti A2/AD dávají ruským silám vojenskou výhodu v případě regionální eskalace, například v Pobaltí, navzdory výrazně větší celkové vojenské síle NATO.¹² Aliance pro obranu východního křídla disponuje Silami velmi rychlé reakce (VJTF), Posílenou předsunutou přítomností v Polsku a Pobaltí (enhanced Forward Presence, eFP) i v oblasti Černého moře (tailored Forward Presence, tFP). **Potenciální konflikt by však vyžadoval také přesunutí druhosledových bojových sil NATO.** Ty se ale nacházejí hlavně v západní Evropě nebo dokonce v zámoří. V současné situaci by takový transport na bojiště mohl trvat i týdny až měsíce. **Bez efektivní vojenské mobility napříč Evropou se tedy strategie odstrašení NATO stává méně věrohodnou.** Mezi výzvy spojené s problematikou vojenské mobility patří například standardizace hodnocení evropské infrastruktury podle potřeb NATO či důkladné zmapování parametrů infrastruktury zejména v zemích bývalé Varšavské smlouvy. **Věrohodné odstrašení Ruska je však čím dál méně možné pouhým signalizováním připravenosti aliančních sil přesunout se na východní hranici NATO a musí být v delším časovém horizontu podpořeno silnými technologickými kapacitami.**

Silné NATO skrze silnou Evropu

Neshody napříč Atlantikem nasměrovaly spolu s dalšími faktory Evropu k větší snaze o budování průmyslové, politické a obranné autonomie. V žádném případě to však neznamená strukturální narušování transatlantických vztahů, nýbrž v dlouhodobém horizontu jejich posílení. **Evropa jako rovnocennější a silnější partner může více přispět k posílení schopností a síly celé Aliance.** To bude ale vyžadovat nové nastavení vztahů mezi EU a NATO, které udrží transatlantickou linku funkční

⁹ Sylvie Matelly, Christian Mölling, and Trevor Taylor. "The Future of Transatlantic Strategic Superiority" GMFUS, 27. 4. 2018, <http://www.gmfus.org/publications/future-transatlantic-strategic-superiority>

¹⁰ Captain William A. Perkins. "Component Integration Challenges Presented by Advanced Layered Defence Systems (A2/AD)." The Three Swords Magazine, 33/2018.

¹¹ Stephen Biddle, Ivan Oelrich. "Future Warfare in the Western Pacific: Chinese Antiaccess/Area Denial, US Air Sea Battle, and Command of the Commons in East Asia." International Security 41.1 (2016): 7-48.

¹² Luis Simón. "Demystifying the A2/AD Buzz." War on the Rocks 4 (2017).

i během politických turbulencí. Dílčími kroky v oblasti vojenské mobility a strukturální změnou v oblasti obranného průmyslu lze budovat odolnost vůči krátkodobým zhoršením politické atmosféry v transatlantických vztazích. Využití skrytého inovativního potenciálu v transatlantické komunitě je klíčové v situaci, kdy se technologická a strategická síla vyzyvatelů Západu již neodvíjí jen od imitace a přenosu zahraničních technologií, ale je čím dál více založena i na vlastních inovacích. Posílení evropské průmyslové a technologické základny je zásadní pro rozvoj ekonomického, inovačního, ale i obranného potenciálu kontinentu a předpokladem, pokud mají evropské země být spolehlivými členy NATO.

Výraznější propojení NATO a EU v oblasti vojenské mobility je přidanou bezpečnostní garancí pro evropské alianční členy. Rychlý přesun jednotek napříč Evropou je kritický pro fungující politiku odstrašení. EU je jediným aktérem, který má legislativní, regulatorní a politické nástroje na řešení této problematiky zahrnující jak lokální, národní, tak nadnárodní aktéry a různé resorty v rámci vlád. **Zapojení transevropské dopravní sítě TEN-T¹³ jako hlavní organizační platformy pro vojenskou mobilitu NATO by významně přispělo k alianční akceschopnosti pomocí financí z evropského rozpočtu.¹⁴**

Pro funkční politiku odstrašení Ruska na východním křídle Aliance však není klíčová jen vojenská mobilita, ale také technologické schopnosti omezit lokální bojovou převahu Ruska zejména v Pobaltí. Ruské schopnosti A2/AD tvořící klíčový element této převahy jsou závislé na satelitní komunikaci. **Vyvinutí schopností umožňujících narušení satelitní komunikace by tak posílilo odstrašení regionální vojenské eskalace ze strany Ruska.** Mimo kybernetické aktivity či elektromagnetické impulsy existují i další nekinetické alternativy, jak narušit tyto systémy. Dosáhnout toho lze radiací slabších laserů (takzvaný „dazzling“), která dočasně oslepí elektrooptické senzory satelitů.¹⁵ Lasery také nevytvářejí žádný kosmický odpad v podobě nefunkčních družic, umožňují zpětné navrácení dočasně omezených kapacit a připsání jejich použití konkrétnímu aktérovi je složité.

Rozvíjení těchto schopností nicméně znemožňuje skutečnost, že NATO teprve na červencovém summitu NATO ustanovilo svoji kosmickou politiku. V rámci NATO tato témata doposud spadala pod Organizaci pro vědu a technologie (Science and Technology Organization – STO). Ve své zprávě STO zdůrazňuje závislost vojenských schopností Aliance na satelitní komunikaci a potřebu jejího zajištění vůči Číně a Rusku, které protisatelitní systémy rozvíjejí.¹⁶ **Zde může opět k síle Aliance přispět Evropská unie.**

Programy EU Galileo či Copernicus mají totiž kromě primárního civilního užití také silný bezpečnostní a obranný potenciál. Systém monitoringu odpadu na oběžné dráze Země může být využit například pro sledování balistických raket nebo jako evropská náhrada za alianční letadlový systém včasného varování a řízení (Airborne Warning and Control System – AWACS).¹⁷ K efektivnímu a dlouhodobému monitoringu poškození dopravní infrastruktury na celoevropské úrovni mohou být využity metody radarové interferometrie,¹⁸ kterými disponuje systém Copernicus. Navigační systém Galileo také obsahuje zabezpečenou a šifrovanou službu (Public Regulated Service, PRS), která byla navržena přímo pro obranné účely.

¹³ Transevropská dopravní síť zahrnuje silniční, železniční a vodní koridory a letiště, včetně devíti hlavních koridorů, jejichž prioritní rozvoj má vylepšit fungování vnitřního trhu Evropské unie.

¹⁴ Daniel Fiott. Modernising NATO's Defence Infrastructure with EU Funds. Survival, 58:2.

¹⁵ Report SCI-238-SM Specialists Meeting on NATO Space Dependencies (AC/323(SCI-238)TP/544), Podpůrná kancelář Organizace pro vědu a technologie NATO. 10. 1. 2018.

¹⁶ Report SCI-238-SM Specialists Meeting on NATO Space Dependencies (AC/323(SCI-238)TP/544), Podpůrná kancelář Organizace pro vědu a technologie NATO. 10. 1. 2018.

¹⁷ Philippe Brunet, Výstup v Podvýboru pro obranu Evropského parlamentu, 15. 5. 2018.

¹⁸ Radarová interferometrie je technologie na měření povrchových změn v řádu milimetrů, která se používá například k monitorování subsidence či strukturální stability.

Konkrétní data či operační schopnosti vyvinuté v rámci EU pak sice nemohou být přímo přístupné všem členům Aliance, ale jejich finální produkt a informace ano. Stejně tak jako konkrétní schopnosti monitoringu objektů na oběžné dráze ze strany Spojených států nejsou operačně v rukou evropských zemí, ale jejich informace využívají, je-li pro tyto účely nastavený rámec spolupráce a vzájemné komplementarity. Evropa či USA mohou být exkluzivními vlastníky jednotlivých schopností, ale jejich benefity lze rozšířit na všechny členy severoatlantické komunity.

Intenzivnější debata o synchronizaci kosmických aktivit a spolupráci mezi členskými státy, ale i mezi EU a NATO je potřebná pro zajištění akceschopnosti NATO. Stejně tak může tato spolupráce přispět k silnějším transatlantickým vztahům.

Evropeizace obranného průmyslu a kosmické aktivity jako český příspěvek ke kolektivní obraně

ČR dnes neměla přistupovat na bilateralizaci vzájemných vztahů a snažit se za každou cenu zaujmout americkou administrativu, například přesunutím české ambasády v Izraeli do Jeruzaléma. Místo toho by se měla podílet na formování evropského konsenzu na poli obranného průmyslu obecně i konkrétně v oblasti kosmických aktivit. Důrazem na vesmír může ČR přispět jak k síle evropského průmyslu, tak i k politice odstrašování Ruska zlepšením vojenské mobility a technologických schopností NATO.

V oblasti obranného průmyslu je zájmem ČR silné zapojení malých podniků do západoevropských dodavatelských řetězců a technologicky nezbytná spolupráce s USA s cílem zachovat český zbrojařský průmysl, který nemůže samostatně přežít v konkurenci s velkými zahraničními koncerny. Z tohoto pohledu se **propojení českých zbrojařských firem s evropským obranným průmyslem pomocí nákupů evropských zbrojních systémů** stává logickým krokem k efektivnějšímu využití financí, podpoře domácí ekonomiky (jak přímo, tak nepřímo podporou evropské ekonomiky jako takové) a posílení obranných kapacit Evropy. Podle našeho názoru by v napětí mezi evropským a americkým obranným průmyslem ČR měla kráčet po střední cestě mezi výrazně na evropskou nezávislost orientovaným francouzským a transatlanticky zaměřeným polským pohledem. V rámci plánovaných armádních akvizic by **ČR prospělo začít vyvažovat své silné napojení na britský (skrze Švédsko) a izraelský zbrojní průmysl.** Ty totiž nepřispívají v maximální možné míře k posilování evropské technologické základny.

V oblasti vesmírných schopností NATO může ČR výrazně přispívat z titulu hostitelské země unijní agentury GSA. Narůstající kosmické aktivity EU by měly spadat přímo pod hlavičku GSA, což je podpořeno i snahou české vlády.¹⁹ Česká republika by měla tohoto potenciálu plně využít nejen na domácím poli pro rozvoj průmyslu, technologií, vědy a výzkumu, ale i na mezinárodní úrovni zaujetím politicky aktivní role v oblasti vesmíru, ve které má co nabídnout.

V technologické rovině může být základem unikátního příspěvku ČR ke schopnostem NATO špičkové laserové centrum ELI Beams v Dolních Břežanech. Nejen že civilní využití laserů má velký ekonomický potenciál (například v podobě těžby asteroidů), ale také jasný přesah do vojenské sféry (obrana planety lasery od asteroidů nebo již zmíněné oslepení satelitních systémů A2/AD). Důraz

¹⁹ Vláda ČR, „Vláda navrhuje posílení práv klientů směnáren, usilovat bude také o silnější pozici agentury GSA v rámci evropského kosmického programu,” 30. 5. 2018, <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-navrhuje-posileni-prav-klientu-smenaren--usilovat-bude-take-o-silnejsi-pozici-agentury-gsa-v-ramci-evropskeho-kosmickeho-programu-166244/>

by měl být kladen i na obranu proti antisatelitním technologiím, které Ministerstvo dopravy identifikovalo jako jedno z možných rizik pro bezpečnost dopravních systému v ČR.²⁰ **Antisatelitní schopnosti, stejně jako další kosmické aktivity, by měly být systematicky rozvíjeny a stát se součástí jak obranného plánování, tak i budoucího Národního kosmického plánu²¹.**

V situaci, kdy není politická vůle k navýšení obranných výdajů, by měla Česká republika přispívat k aliančním schopnostem v oblastech, které mají civilní užití. Jednou z nich mohou být výše zmíněné kosmické aktivity, které mají průměrně šestinásobnou návratnost nákladů napříč různými sektory.²² Vybudování unikátního know-how, které je široce aplikovatelné jak v civilní sféře, tak i v obranné politice, je tím správným přístupem, jak se stát užitečnými spojenci pro naše partnery v transatlantické komunitě. Budování specifických národních oblastí, tzv. niche areas, ve kterých může Česká republika excelovat, je cestou k získání světové relevance.

Máme na víc než na plnění závazků

Fungující NATO a silná Evropa jsou zárukou ochrany zájmů ČR. I vzhledem k historickým zkušenostem by měla ČR usilovat o pozici a pověst dobrého spojence. **To znamená nejen přispívat ke spojenecké síle a jednotě nad rámec minimálního plnění závazků, ale také se aktivně podílet na utváření své budoucnosti; tedy nejen hledat zabezpečení vlastní obrany ve Washingtonu nebo Bruselu.** Česku chybí politická vůle zvýšit obranný rozpočet na slibovaná 2 % a otazníky se vznášejí i nad osudem akvizic hlavní bojové techniky plánovaných na nadcházející roky. ČR sice navyšuje počty vojáků v zahraničních misích, nezvyšuje se však naše schopnost přispívat do kolektivní obrany.

V takové situaci je ČR nucena působit efektivně a hledat prioritní oblasti, které mají širší přínos a návratnost, a jsou tedy politicky průchozí. Ty by měly být zároveň v souladu s českými zájmy v Alianci, především pak s obranou východního křídla. Zároveň by měly přispět k řešení některých strukturálních problémů transatlantických vztahů, především pak nedostatečné technologické úrovně na evropské straně. Vhodnou prioritou je právě propojení obranné politiky s inovačními technologiemi v podobě laserových či satelitních schopností a kosmických aktivit. Ty mohou významně přispět ke zrychlení vojenské mobility či omezení ruských schopností A2/AD v Pobaltí, a tím posílit bezpečnost východního křídla NATO.

²⁰ Ministerstvo dopravy, „Akční plán rozvoje inteligentních transportních systémů.“ Praha, červen 2016.

²¹ Nový Národní kosmický plán, který je národní mezíresortní strategií pro kosmické aktivity, bude připravován od podzimu 2018 na období od roku 2020.

²² “A Solid Investment,” Evropská kosmická agentura, Naposledy upraveno 19. 11. 2002, https://www.esa.int/Our_Activities/Space_Engineering_Technology/A_solid_investment

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

+420 224 813 460

www.amo.cz

info@amo.cz

Žitná 608/27, 110 00 Praha 1

www.facebook.com/AMO.cz

www.twitter.com/amo_cz

www.linkedin.com/company/amocz

www.youtube.com/AMOCz

Petr Boháček

Petr Boháček je analytikem Výzkumného centra AMO se zaměřením na transatlantické vztahy, domácí politiku USA a Latinskou Ameriku.

petr.bohacek@amo.cz

[@petrthezech](https://twitter.com/petrthezech)

Jakub Kufčák

Jakub Kufčák je analytikem Výzkumného centra AMO specializující se na Severoatlantickou alianci a bezpečnostní politiku. Od roku 2017 působí také jako člen Správní rady AMO.

jakub.kufcak@amo.cz

[@JakubKufcak](https://twitter.com/JakubKufcak)

Tento text vznikl v rámci projektu „Future of the Czech security and defence policy and the role of NATO and the EU“, který je podpořen Konrad-Adenauer-Stiftung. Text nevyjadřuje názory Konrad-Adenauer-Stiftung.